

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य
विभागाच्या अखत्यारीत असलेल्या
महामंडळांना NSCFDC व NSKFDC,
नवी दिल्ली यांच्याकडून केंद्रीय निधी प्राप्त
करून घेण्यासाठी शासन हमी देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:एमपीसी-२०२४/प्र.क्र.१२९/महामंडळे

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तार इमारत, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : २२ ऑगस्ट, २०२५.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जाती व नवबौद्ध समाजातील दुर्बल घटकाला व्यवसायाकरिता अल्पव्याजदरात कर्ज देवून स्वयंरोजगाराच्या माध्यमातून आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्याकरिता कंपनी कायदा अधिनियम १९५६ अन्वये १० जुलै, १९७८ रोजी महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे. साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाची स्थापना ११ जुलै, १९८५ रोजी झालेली आहे, तसेच अनुसूचित जातीतील चर्मकार (चांभार, ढोर, होलार, मोची इत्यादी) समाजातील लोकांच्या सर्वांगीण विकासासाठी संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळाची दिनांक १ मे, १९७४ रोजी स्थापना करण्यात आली आहे. या महामंडळाकडून स्वतःच्या व राष्ट्रीय महामंडळाच्या विविध योजना राबविण्यात येतात. तसेच, सदर महामंडळे राष्ट्रीय अनुसूचित जाती मागासवर्ग वित्तीय विकास महामंडळ, (NSCFDC) व राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्तीय विकास महामंडळ (NSKFDC) नवी दिल्ली यांची अधिकृत वाहिनी म्हणून कार्यरत आहे. राष्ट्रीय महामंडळाच्या विविध योजनांतर्गत मुदती कर्ज योजना, ऋण योजना, बीज भांडवल इ. योजना या महामंडळामार्फत राबविण्यात येतात. सदर महामंडळास राज्य शासनाने मंजूर केलेल्या हमीच्या आधारावर राष्ट्रीय महामंडळाकडून राज्य महामंडळांस कर्ज स्वरूपात निधी उपलब्ध करून दिला जातो. दिनांक ८ जून, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये महामंडळांच्या भागभांडवलाची मर्यादा रु.१००० कोटी इतकी करण्यात आली आहे.

एनएसएफडीसीच्या व महामंडळाच्या मागदर्शक तत्वानुसार व अटीशर्तीनुसार अनुसूचित जातीतील नवबौद्ध, मातंग समाज व तत्सम १२ पोटजाती, चर्मकार समाज व तत्सम पोट जातीतील गरजू लाभार्थ्यांना स्वयंरोजगार व रोजगार उपलब्ध होणेकरिता कर्जाचे स्वरूपात निधी दिला जातो. यासाठी महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळास रु.६०० कोटी, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळास रु.१०० कोटी, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळास रु ५०.कोटी शासन हमीस मुदतवाढ देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक १२ ऑगस्ट, २०२५ रोजी झालेल्या बैठकीत या विभागाच्या अखत्यारीत असलेल्या महामंडळांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध कर्ज योजनेत केंद्र शासनाकडून निधी प्राप्त करून घेण्यासाठी महामंडळांस खालीलप्रमाणे शासन हमीबाबत मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जाती व त्यांच्या उपजातीमधील दुर्बल घटकाला व्यवसायाकरिता एनएससीएफडीसी व एनएसकेएफडीसी, नवी दिल्ली यांच्याकडून प्राप्त कर्ज निधीमधून मुदती कर्ज योजना, बीज भांडवल योजना, लघुऋण वित्त योजना, तसेच शैक्षणिक कर्ज योजना इ. योजना राबविण्यासाठी महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळास रु.६०० कोटी, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळास रु.१०० कोटी, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळास रु.५० कोटीच्या शासन हमीस पाच वर्षांची मुदतवाढ देण्यात येत आहे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०८२२१७३७११२७२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वर्षा देशमुख)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उप मुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, मुंबई.
६. मा.सभापती/उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, मुंबई.
७. मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
८. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरीषद/ विधानसभा, विधान भवन, मुंबई,
९. मा. विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य
१०. मा.मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१२. मा.महालेखापाल (लेखा व परीक्षा) महाराष्ट्र राज्य १ व २, मुंबई-नागपूर.
१३. सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ, मुंबई.
१५. व्यवस्थापकीय संचालक, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ, मुंबई.
१६. व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, मुंबई.
१७. निवड नस्ती.